

СЫДЫСЧЫГАШ

№24
(2887) Июнь 17 2008
вторник чыл

1945 чылдың март 1-де үндезилеттинген.
1990 чылдың февраль 1-де катап тургустунган.

Хүнүнүн үнөри: 4.52; ажыры: 22.08
Хүн дуртунуң узуну: 17.16.
Аянның үнөри: 22.10
Ажыры: 2.47

Солун вторник санында үнөр.
Садар өртөз дугуржулга эзугаар.

• Доозукчу-2008

СЫДАЫСТЫҢ МЕДАЛЬДЕРИ

ЧАҢГЫС АБЗАЦ-БИЛЕ

● Июнь 12 — Россия хүнүн Кызылга онзагай байырлаан. Чараш дерилгелиг, каас-коя кеттинген кызылчыларның чыскаалы көрүштүг болган. Байырдал хүннеринде янзы-бүрү солун хемчеглер эрткелзэн. Оларның аразында “Азияның чүрээ” деп делегей чергелиг танцы-самың фестивалы, аныяк өг-бүлелер аразында эрткен Спартакиада эн-не солун көрүштүг болган.

● Июнь 14-те бүгү чуртка 9.11 класстарнын доозукчулар кежээзи болуп эрткен. Кызылдың №12 школазы эн-не хөй доозукчуларга болган. Ук школаны чеди 11 класс — 128 кижичи дооскан. Ынчангаш школаның администрациясы кежээни күрүне филармониязынга эрттирер деп шийтпирлээн. Аңаа доозукчуларга аттестаттарны. Хүндүлел бижиктерни байырлыг байдалга тывыскаш. Кежээкиниң 8 шактан дүнекиниң 12 шакка чедир доозукчулар башкыларынга болгаш ада-иелеринге солун концерт программанын бараалгаткан.

● Чита хоорайга ук-саалгы өшкү, хойларның Сибирь-Чөөн чүк регионнарының 5-ки ярмарказы болуп эрткен. Аңаа Тываның делегациясы идекпейлиг киришкеш, 20 — 5 алдын, 6 мөңгүн болгаш 9 хүдер медальдарны чаалап алгаш, чанып келгеннер.

● Чагытай хөлдүн эринде турар “Металлург” лагер Чеди-Хөл кожуунун уругларын хүлээринге белден. Ол июнь 12-де ажиттыгган. Кожуунуң бүгү сумулары, организациялары лагериниң агар септелгезинге идекпейлиг киришкен. Ылаңгыя кожуунуң чагырга чери, пенсия фондузу болгаш культура эргелели улуг дузазын көргүскөн.

ТЕРГИИННЕРНИҢ ТЕРГИИННЕРИ

Дүүн, июнь 16-да, Тыва Республиканың Чазаанын бажынының хуралдаар залында школары алдын медаль-биле доосканнарга тураскааткан байырлыг хурал болуп эрткен.

Бо чылын алдын медалистер — 30 кижичи болган (эрткен чылын 27). Ол дээрге Тыванын күрүне лицейиниң, Кызыл хоорайда №15 лицейиниң, Кызылдың №1, 5, 9, Тураның №1, Тоора-Хем, Хандагайты, Шагаан-Арыг, Бай-Хаак школаларының өөреникчилери-дир.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Шолбан Караоол доозукчуларга алдын медальдарны тывыскаш, уругларга байыр чедирип, чагыс-сөзүн бербишаан: “Силер — бистин

республикавыстың алдын фондузу-дур силер” деп чугаалаан.

Доозукчуларга ада-иелери, башкылары болгаш өске-даа чыылган аалчылар чылыг-чымчак сестерни чугаалап, дээди эртем чедип алгаш, төрөөн Тывазының хөгжүлдесинге үлүг-хуузу кирип, төлөпиг кижилер болурун чагаан.

Доозукчуларның мурнундан Кызылдың №15 лицейин өөреникчизи, Бүгү Россия олимпиадазының ийи дакпыр тилекчизи Айдан Ооржак сөс алгаш, башкыларынга болгаш ада-иелерге четтиргенин илереткеш, алдын медальны шыныдарын аазаан.

Урана МОНГУШ.

ЛАГЕРЬЛЕР АЖЫТТЫНГАН

Хүндүскү лагерьерге бирги сезонда беш мун хире уруг дыштаныр.

2008 чылдың чайгы кадыкшыдылга кампаниязын организаастаарынга акша-төгериктиң хөй кезин Россияның социал камгаладылга фондузу үндүргөн. Нийтизи-биле ук кампанияже бо чылын 40 миллион рубльди чарары көрдүнгөн.

ТР-ниң Чазааның чанында назы четпээннерин дыштанылгасын, кадыкшыдылгасын болгаш оларны хаара тударын организаастаарының талазы-биле ведомстволар аразының комиссиясы Бай-Тайга, Барыын-Хемчик, Улуг-Хем, Таңды, Чөөн-Хемчик, Сүт-Хөл, Эрзин, Тес-Хем кожууннарны болгаш Ак-Довурак хоорайның чайга белеткелин хынаан. Өөредилге яамызы Бай-Тайга, Чөөн-Хемчик, Сүт-Хөл,

июнь 5-те республикага чайгы школа чанының, июнь 10-да стационарлыг лагерьер ажиттыгган. Бо чылын Тывага нийтизи-биле 266 лагерьер ажилдаар. Аңаа 29 мун уруглар дыштаныр.

Эрзин, Тес-Хем, Таңды кожууннарны болгаш Ак-Довурак хоорайны кампанияны акшалаңдырар талазы-биле хемчеглерни үзүндө алган деп демдеглээн.

Ынчалза-даа нарын айтырылдар база бар. Кожууннарда стационар лагерьерде чымчак болгаш кадыг инвентарь, аяк-сава дээш оон-даа өске чүүлдер

Хөглүг чай-2008

чедишпес болуп турар.

ТР-ниң Күш-ажыл болгаш социал политика яамызының шугуму-биле лагерьерге теннис столдары, гимнастика дөжектери, майгыннаар, иштинге удуур хаптарны саткан.

Тожунуң лагерьерлери үрдүрер хемелер. Улуг-Хем кожуунуң лагерьерлери кушня эт-севин, Таңды теннис столдарын, республиканың “Буяныг” хоргадаал чери хөгжүм төвүн алганнар. Бо дээрге 2007 чылдың чайгы кадыкшыдылга кампаниязынга эки белеткенгеннер-дир.

Бо чылын 40 социал лагерьерге амыдыралында берге байдалга таваарышкан 3077 назы четпээннер дыштаныр.

Бистин көрр.

2008 чыл — Россия Федерациязында Өз-бүлө чылы

Өгбелернивис — фронтчулар дугайында

Июнь 22 — турскаалдың болгаш качыгдалдың хүнү

Маадыр, ажил-ишчи кырган-ава

Чоокта чаа бистин Саглы ортук школазынга солун ужуражылга болуп эрткен. “Кызыл исчилер” бөлгүмүнүн башкызы Ооржак Дарья Калдар-ооловна бо ажилды удуртуп, бедик утка-шынарлыг эрттирген.

Чөөн-Хемчик ко-жуунун Хайыраканга 1924 чылда төрүтүнгөн Ада-Чурттуң Улуг дайынының киржикчизи Вера Чүлдүмовна Байлак бистерге, өөреникчилерге, дайын үезинде коргунчуг, сүрээденчиг берге үелерни канчаар эртип турганын шуптузун кончуг солун кылдыр көргүзүп, чугаалап, тайылбырлап берген. Ол амыдыралда бүгү-ле ажилдарны шуптузун кылып чораан: ногаа ажил-агый бригадирлеп, агрономнап, саанчылап, сөөлүндө эң ынак ажилы мал өстүрүп эгелзэн. Коданында дөрт чүзүн мал сынышпас, ажы-төлү, арат-чону үзүлбес, аас-кежиктиг буянын ие. Вера Чүлдүмовна дайынга киржип чораан эки турачы боорундан аңгыда, он уругну азырап өстүргөн, буянын, ажил-ишчи Маадыр Ие-дир.

Ковров, Ровно, Деражно, Сурмичи хоорайларны камгалап, оон-даа өске суурлар дээш кадыгдошкун тулчуушкуннарга эки турачы эштери-биле киржип турган.

Өөнүн ээзи Хапылак Сарыглар Шожалович - биле Шекпээр, Кызыл-Мажалык школаларына ажилдап чорааннар.

Вера Чүлдүмовна чеже-даа 80 ажыг харлыг болза, ам-даа аныяксыг, чиик-сергек, машиназын-даа, аадын-даа мунупкаш ажил-агыйын кылып, халдып чоруур турсоруктуг Маадыр-ие, тыва чоннун алдарлыг кыстарынын бирээзи.

Ынчангаш тыва эки турачы Вера Чүлдүмовнанын дугайында дыка хөй чүлдери дыйнап, биллип алдывыс. Дыка-ла солун-дур! Дайын киржикчизи-биле солун ужуражылга эрттирип, оон-биле чугаалажыры дээрге — аас-кежиктир. Бис анаа дыка өөрүп тур бис. Ужуражылга үезинде улуг-даа, бичин-даа класстардан хөй өөреникчилер айтырыг салып, солун харыыларны дыйнадывыс. Берге-даа, коргунчуг-даа үелерни эки турачы Вера Чүлдүмовна бистерге

өөреникчилерге билдингир, солун кылдыр тайылбырлап, чугаалап берген.

Ужуражылга соонда өөреникчилер, башкылар солун ужуражылга кылып бергенинге өөрүп четтирип, эки турачы-биле кады фото чурукка тырттырып, школа мурнундан белекти берип, ам-даа хөй чылдарда ажы-төлүнүн, уйуктарынын аразынга аас-кежиктиг, узун назынын чурттаарын, кан дег быжыг кадыкшылды болгаш бүгү-ле чүлдерегге чедишкенин күзеп, йөрээген. Ынчангаш база катап өг-бүлө чылын таварыштыр Силерге ак-көк дээрни, аас-кежикти, кадыкшылды, өөрүшкүнү күзедивис.

Ай-Кыс СААЯ, 9 класс, Саглы ортук школазында “Демир-үжүк шенелдези” деп бөлгүмнүн киржикчизи.

Вера Чүлдүмовна БАЙЛАК

ИРХИМ К.

Төрзэн чурт дээш тынын берген

1941 чылдың июнь 22-ниң хүнү. Фашист Германия Совет Социалисттик Республикаларының Эвилелинче оор езу-биле халдаан. Совет удустун фашизмге удур Ада-чурттуң ыдыктыг Улуг дайыны эгелзэн. Ол коргунчуг үе Тываны база оюп эртпээн.

Фашизмге удур Тыванын оолдар, кыстарындан фронтуге чорударын дилзэн билдиришкinnen хөйү-биле киргилзэн.

1943 чылдын сентябрьның баштайгы хүнү. Шупту 206 кижини Тыванын бүгү чону тиилелгелиг эеп чедип келирин күзээш, үдеп аъткарганнар. 60 хире чүк машиналарына олурупкан эки турачылар кызыгаарже углапканнар.

Оларның аразынга мээң кырган-ачам база дилег билдиришкенин киригеш, аъттанып чорупкан.

Шойлаа Оюн Чамыян оглу Кызыл кожуунун Эрбек сумунга ажилчын өг-бүлөгө 1905 чылдың октябрь 10-нун хүнүндө төрүттүнгөн. Ачазы Оюн Чамыян, авазы Оюн Оюмаа арат ажил-агыйлыг чораннар. Кады төрзөн-нери дөрт киж, а кырган-ачам эң улуг оглу турган. Бичин чораан чылдарында чайлаг школазынга өөренип чораан. Оя ада-иезинин улуг дузалакчызы, даягыжы турган. Кырган-ачам узунууаар дорт сынныг, улуг борбак карактарлыг, шилгедек-даа болза, ары

семис киж турган. Ол кадыг ажил кылырынга ынак чораан. 22 харлында 1927 - 1929 чылдарда Араттың Революстуг шеринге шериг албанын эрттирген. Оон хамааты мергежили тудугжу. Дайын

чыгып ажилдап турарлар. Төптүн даргазы Хомушк Урана Мөнгүн-ооловна.

Кырган-ачам Оюн Шойлаа Чамыян оглунун өг-бүлө тудуп, кады чурттап чораан өөнүң херээжен

лап, уруунун өг-бүлөзи-биле чурттап чораан. Ол Успенка суурга чурттап чорааш, 1993 чылда 80 харлында чырык өргөмчейден чарылган.

Салгалы — чаңгыс уруу, кырган-авам Оюн Дина Шойлаевна Таңды кожуунун Успенка сумунда чурттап чоруур. Ол 1941 чылдың июнь 2-ниң хүнүндө Уургайлыг суурга төрүттүнгөн. Амгы үеде хүндүлүг дыштанылгада. Уруглары беш киж, уругларының уруглары он ийи, уругларының уругларының уруглары үш киж.

Оюн Шойлаа Чамыян оглу Украинанын хоорай, суурларын дайынчы эш-өөрү-биле камгалажып келген. 1944 чылда Ровно хоорайның чигир заводу дээш тулчуушкун онза кадыг-дошкун болган. Дең эвес күштүг сегиржип альмышкына ама-тынындан чарылган. Маадырлыг чоруу дээш “За отвагу Родины” деп медаль-биле шаңнаткан.

Кырган-ачам Оюн Шойлаа Чамыянович дайындан эеп келбээ эки турачыларын бирээзи. Оон маадырлыг ады Тыва Республиканын төвү Кызыл хоорайда “60 Маадыр” музейинде тускай булуңда кирген.

Бис кырган-ачавыска чоргаланып, салгалдан салгалче биллип ап чоруур бис. Чуртувус кезээде тайбын турзун деп күзеп чоруур мен.

Чай-Суу ОЮН
6 класс, Успенка суур,
Таңды кожуу

“Тиилелгениң 63 чыл ою”

Начин САЛЧАКТЫҢ чураан чуруу. Шуй школазы, 7 класс.

мурнунда Эрбекке, Кызылга, Таңдыга дээш тудугжулап ажилдаан черлери хөй. Чижээлээрге, Бай-Хаак суурга эрги эмнелгениң төлөвилелин тургузуп, тудуп кылган. Ол үеде божуур бажык, кезер эмнелге, улуг-бичин аараан кижилер чыдар дээш аңгылаан эмнелгелер турган. Ол эмнелге чери амгы үеде Аныяктар төвү болуп турар. Ында аныяктар байырладдар үезинде концерттер, кежээлер эрттирип, дыштанып,

ээзи — кырган-авам Оюн Каңмаа Таспановна. Өг-бүлө чаңгыс уруглуг турган. Уруу 3 хар чедип турда дайынче Уургайлыг (Арголик) суурдан эки тура-биле 38 харлында чорупкан. Уургайлыгдан дайынче кады чорупкан эжи, чаңгыс чер - чуртуу Тутатчиков Никита Филиппович турган.

Өг-бүлө туткан бүзүрелдиг эжи Оюн Каңмаа Таспановна өөнүң ээзи дайын чоруптарга, уруу-биле мал ажилын уламчы-

ӨГ-БҮПЕ НОМЧУПГАЗЫНЫҢ
АРЫНЫ

КОНГУЛУУР

Чечен чогаал
арны

Чтение для ума — то же, что физическое
упражнение для тела.

Чтение улучшает мышление, побуждает мысль к поискам и
анализу явлений.

Д.А.Андреев

• Июнь 18 — 70 чыл бурунгаар тыва улустун тоолдарының эң-не баштайгы чындызы чырыкче үнген.

Тоолдап берейн бе?

Шыяан ам!

Сыынак

(Тыва улустун тоолу)

каан. Ол аразы карак чивеш хире-ле болган. Мыйгак ийн артты ашкаш, ийиги хемни кежип бар чораан. Сыынак көөрге, иезиниң халаан черинде хоюг кызыл суг дамдылап, суг кежерге мырыңай-ла будуп чораан.

Олар база бир хемни кежип келгенде оглу — Сыынак айтырып-тыр.

— Эриннериң чоп шыптынмас халбайжы бердилер, авай?

— Изиге девидеп маңнаарга, сукаанындан ынчап

ымыраа, сээк чоп эндере үглей берди, авай?.. Иези орта харыы бербейн, Сыынакка чагаан:

— Оглум, сен мени ам үш хондур ээп болур сен. Калдар аастыг, сүүр кулактарлыг, узун кудуруктарлыг куу-куу чүвелер келзе, мени каапкаш дезе бээр сен, оглум!

— Авай, тыныжың чоп соксай берди? — деп, Сыынак айтырган. Мыйгак шимчеш-даа дивээн, чагыт, харыы-даа бербээн.

Сыынак иезиниң чанынга хондур ыглап хонуптур. Сыынактың карааның чажы соок кара суг болуп агып чыткан. Кежээки имир дүшкелек турда, калдар-калдар аастарлыг, узун кудуруктарлыг, сүүр кулактарлыг, арзагар-ырзагар диштерлиг куу чүвелер кел чорааның көрүп кааш, Сыынак чашты берген.

Оон та кажанга, чежеге чоруп келген Сыынак чүве... Сыынакка ийи кижитаваржып кээп-тир.

— Кайнаар бар чор сен, Сыынак? — деп, оларның бирээзи айтырган.

— Эргээ эмирлген, дыргаа дыралган, мучугур кызыл-хүрөң арынның, кирбей салдыг ашак чаңгыс караа-биле шыгаагаш дээр димгиреди каап, чандык-биле мээң ачамны өлүрүп кагды. Авамны балыглапкан. Авам Алаңгыштыг-Ала тайгага өлүп калды — деп-тир.

— Ынчаарга сен бээр кел, кат-чимистен чип, дуюуң быжыктыр, маңаа бистиң-биле кады чуртта! — деп, кижичалай берип-тир.

Сыынак туралы-биле чөпшээрэжиң турган иргин. Кижилер ону боттарыңга чааш, силиг чарыжык кылдыр азырап ап-тырлар.

— Орукка дамдылап чоруур болгаш сугну кызылды будуптар чүңүл, авай? — деп, Сыынак сагыш човап айтырган.

— Ырак черге коргуп маңнаарымга үнген деримдир ийин, оглум — деп, Мыйгак огуң оожургадып харыылаан. Олар база бир артты ажып келирге, оглу айтырып-тыр:

— Эрес кулактарың чоп халбая бердилер, авай?

— Эмин эрттир кортканымда, кулаам халбая бээр амытан болгай мен, оглум — деп, авазы харыылаан.

баар чүве-дир ийин, оглум.

Иешкилер, алаңгыштыг ала тайганың кырынга үне халчып келгеннер. Мыйгак тура дүшкеш, эленейнип тура, шыргай, ногаан шырыш аразынче кире бергеш, барып ушкан.

— Карааң чоп көгериң, кылайып, ногаанная берди, авай? — деп, Сыынак айтырган.

— Шагзырап, турупканымдан ынчап барганы ол-дур ийин, оглум — деп, Мыйгак чадаарда, харлыгып харыылаан.

— Карак, кулаанда

ХОЙ, СЕРГЕ, МОЛДУРГА

(Тыва улустун тоолу)

Бир-ле черге часкы чуртка азып чыдып калган чудаңгы Хой, Серге, Молдурга ойттап турганнар иргин.

Оларга Бөрүлер чедип келгеш:

— Сен чүү деп амытан сен? — деп, Хойдан айтырып-тыр.

— Мен болза таагылыг Дарган-Маадыр деп амытан мен — деп харыылаан-дыр.

— Сен чүү деп амытан сен? — деп, Молдургадан айтырган иргин.

— Мен хырны улуг Кызыл-Маадыр мен — деп турган иргин.

— Сен чүү деп амытан сен, кудугур? — деп, Сергеден сезиг-даа чок айтырып турганнар-дыр эвеспе.

Серге тургаш:

— Селемези улуг Сеңги-Маадыр дээрзи мен боор мен, чедээлдириңериниң кезин чагы, хуруме кылыр, бирээрнериң кезин оваадай бөрт кылыр деп олур мен — дээш, мыйызын хаяга

хуюксудур шалың бээр орта, кулугур бөрүлөр кудуруктары мунупкаш, кушпуннадыр куураңайчып дезип, арлып чоруй барганнар иргин.

Чурт ээлээн чудаңгы Хой, Серге, Молдурга олар сагынгыр-тывынгыры-биле азыг диштиг араатаннарны ынчап коргудуп алганнар-дыр оо!

Тениң харын санаары

рындан ооң каш чыл чурттааның — харын санаар турган. Те бир чыл ажарга-ла ооң мыйыстарыңа бир билзек кертик немежир дээр. Ону те хаваа дээр.

Берт-Хаяга Дүгержап деп аңчының өлүргени тениң хаваа тозан алды болгандыр. Ол тениң мыйызыңга чылда ийи хаваа-даа немежир турган болза, ол те

дөргөн сес чыл чурттаан болуп турар.

Те-чуңма узун назылыг аңнарның бирээзи дижир болгай. Олар кижитаваржып улуг эзирлерден

өске араатаннар чедип шыдавас кончуг чалымнарга турар. Те-чуңма хаячугу чылгаар, ынчангаш оларның назыны узун, адаачик, ханы эм болур.

Урунун Берт-Хаяга Дүгержаптың өлүргени тениң тозан алды хавактыг мыйызы чоокка чедир аңаа чыткан дээр.

Тыва улустун мифи

Уру хемниң Берт-Хаяга бир аңчы кедергей улуг, узун мыйыстарлыг те адып каан. Ол тениң мыйыстарының чаражы аажок, ол хирезинде кылайты улчулуп калган. элээнинден шаарара берген болган. Бурунгу ашактар те өлүргөш, ооң мыйыста-

"Челээште"

Салым-чаянның инвалид уруглар-биле ажилдаар "Кыйгы" чогадыкчы лаборатория ийи дугаар чыл школа чанының лагеринге уругларның чайгы дыштанылганын органиастаан.

Кызылдың №4 школа-зының баазасында "Хүлүм-зүрүг" лагеринде ниитизи-биле 6 отряд бар. Оларның

газы-биле чуруттунуп, аргыттынып, караокеге ырлап, өске-даа боттарының со-нуургалынын аайы-биле

идепкейлиг уруглар "бубликтер" ажилдап алыр. Ол "бубликтер"-биле сезон төн-чүзүнде лагериниң садыындан

Хөглүг
чай-2008

бирээзи "Челээш" отрядында "Кыйгы" лабораториязын-дан 13 уруг дыштанып турар.

Сезон июнь 5-тен эгел-дэн. Уруглар маңаа 18 хонук дыштаныр. Эртең, дүшпө-ни каттап чөмөннөр. Арткан үелерде башкылары Оксана Комбу, Менди Донгак, Анастасия Радыгинаның удуртул-

ажыктыг чүүлдерге өөренип ап турарлар.

"Челээштин" уруглары ниити лагериниң амыды-ралыңга база идепкейлиг киржиң, июнь 9-та эрткен экологтук байырлалга тывы-зыктар тып, викторинага киржиң, плакаттар чүрааш, бирги черни алганнар. Эң

күзүн чүүлүн садып алыр.

"Челээшчилер" арыг агаарга база ойнап, баш-кылары-биле хоорайже экскурсиялап турарлар.

Урана МОНГУШ.
Чуруктарда: "Челээште"
дыштанып турар уруглар.

Чаңчыл дугайында

Чаңчыл — кандыг-бир чонун бодунун салгалын-га арттырып каан ыдык-тыг чагыы болур. Тыва чонун чаңчылдары кижиниң эрте-бурунгу культу-разыңа хамааржыр болгаш үнелиг эрине. Тыва чон-

нун эрте-бурун шагдан бээр тыптып келген чаңчылы-шала чоорту сайзырап кел-ген. Тыва кижини хамыктын мурнунда адын ажы-төлүнүн мурнунга, ха-дуңмазы-ның мурнунга болгаш төр-өл аймааның мурнунга

арыг-чаагай кылдыр арт-тыраарын ыдыктыг хүлээл-ге кылдыр көөр.

Ат өлүрүнүн орунунга, Бот өлгөни дээр - деп үлегер чугаа бар болгай.

Шөңгө ОЮН,
10 "б" класс,
Кызылдың №11 школасы.

Байыр чедиринишкини

СЕТКИЛНИННИ КҮЗЭШКИНПЕРИ

Мээң адымны Саңге Хомушку дээр. Мен Кы-зылдың 12 дугаар шко-лазының 3 дугаар класын эки доостум. Хөглүг чай, дыштанылга эгелдэн. Эш өөрүмге чайгы дыштаныл-ганы омак-хөглүг, эки дыштанып алырын күзеп тур мен.

Авамнын адын Хо-мушку Намчал Очур-

ооловна дээр, ол эмчи сестразы, ажылыңга бер-динген кызымак, эпиг-ээлдек, эш-өөрүнүн ара-зыңа хүндүткелдиг кижини.

Ынчангаш ынак авам-га эмчилер байырлалы та-варыштыр байыр чедирин, кан кадыкшылды, аас-ке-жикти, ажылыңга улуг-улуг чедиринишкинни база бүгү-ле чүүлдерге экини күзедим.

Саңге ХОМУШКУ, 3 класс,
Кызылдың №12 школасы.

Чагыдылга-2008

ӨГ-БҮЛЕ БҮРҮЗҮНГЕ — "СЫЛДЫСЧЫГАШ"

Эргим уруглар!

2008 чылдың 2-ги чар-тында чагыдылга кампа-ниязы чоруп турар. Өг-бүле бүрүзү "Сылдысчыгаш" солунну хойу-биле чагыдып алыр дээш идепкейлиг ажилдаарынче силерни кыйгырдывыс!

Идегел-биле,
"Сылдысчыгаштын" коллективи.

Бистия календарыыс

Июнь

• 18 — Тыва Республиканың алдарлыг артизи, тыва радионун болгаш телевидениениң диктору чораан Сергей Дмитриевич Кондинкин (1938-1993) 70 харлаар турган.

— 70 чыл бурунгаар тыва улустун тоолдарының эң-не баштайгы чыындызы чырыкче үнген.

• 19 — Тываның Күрүне университетиниң литература кафедрасының эргелекчизи, доцент, дыл эртемниниң кандидады, литература критиги, шүлүкчү, Тыва Республиканың өөредилгезиниң алдарлыг ажилдакчызы Галина Ивановна Принцева 60 харлаан.

• 22 — Тураскаалдың болгаш качыгдалдың хүнү.

• Мартын Сандай-оол

УГААДЫГЛАР

Эргелиг аьды ораныр,
Эргим эжи хүлүмзүрүр.

Алдын-мөңгүн үнелиг
Арын-нүүр оон артык.

Чоон дазыл быжыг,
Чон оруу делгем.

Деңниңде чырык,
Демниңде күштүг.

Казыргы-хат күчүлүг,
Каржы сеткил халалыг.

Узун орук шыланыг,
Уруг-дарыг шимээниң.

Үе-шаг өскерлир,
Үүлө-херек бүдер.

Дөргүн чер суглуг,
Төлдүг өг хөглүг.

Чайгы үе чайык-чаьстыг,
Чалыы назын чаргы-чаалыг.

Сөөктү хемдиңир,
Сөстү сөглээр.

Диистер бот-боттарындан аңгы олурар боорда,
кайнаар-даа дезип шыдавас кылдыр үш дөрт-булуңчук
херимден кылып көрүңерем, уруглар!

СЫЛДЫСЧЫГАШ

"Океан-97" Бүгү Россия фестивалының дипломантызы.

"Чонар-даш-2004" республика конкурсузунуң лауреады, Россияны Журналистер Эвилелинин дипломантызы.

Тургузукчулары: Тыва Республиканың парламента болгаш ин-формация талазы-биле күрүне комитети, Тыва Республиканың ниити болгаш профессиона-л өөредилге яамызы.

Кол редактор Александр ШОЮН

Редакцияның адреси: 667000, Тыва Республика,
Кызыл, Красноармейская кудумчузу, 100. Парла-
га бажыны. 4-кү хаят, кабинеттер 75, 76, 77, 79.

ФАКС 8(394) 22-2-06-17. Телефоннары: Кол
редакторнуң — 2-06-17. Секретарь — 3-17-90.
Килдистер — 3-17-87. Бухгалтериянык — 3-17-00.

Индекси 10013.

Тираж 3821 экз.

Чагыт №140.

Россия Федерациязының Парлалга, телерадиоам-чылдыг болгаш массалыг коммуникация херектериниң талазы-биле яамының Ортаяк Сибирьде регионнар аразының девискээр эргелези "Сылдысчыгаш" солунну бүртүктүн, Херемчели — Т-00015.

Солуну ТР-ниң "Тываполиграф" хурунниң унитарлыг бугурулгезинге парлаан. (Кызыл, Шетиникин-Кравченко, 1) Парлалгаже дужавы: график суугар понделынникте

10 шакта. Херек кырында понделынникте 9.00 шакта.

Редакция бижмел чүүлдерге, тырттырган, чу-
раш чуруктарга, шүлүк болгаш проза чогаалдары-
га сайгарылга кылбас болгаш оларны эзеринге демир
эгитпес, авторлар-биле чагылажылга чорутпас.

Солунну РФ-тиң парламента болгаш массалыг
коммуникация херектериниң талазы-биле Аген-
типелиниң деткимчези-биле үндүрүп турар.